

แบบฟอร์มสรุปผลการตรวจราชการภาพรวมประเทศ
รายงานผลการตรวจราชการกระทรวงสาธารณสุข ปีงบประมาณ ๒๕๖๓ รอบที่ ๒
ประเด็นที่ ๒ กัญชาทางการแพทย์และสมุนไพรเพื่อเศรษฐกิจ

๑. ประเด็นตรวจราชการ : กัญชาทางการแพทย์และสมุนไพรเพื่อเศรษฐกิจ

๒. หัวข้อ : อาหารปลอดภัย ผักปลอดภัย

๓. หน่วยงานที่รับผิดชอบ (กรม/กอง/ศูนย์วิชาการ)

หน่วยงานผู้รับผิดชอบหลัก.....กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์

หน่วยงานผู้รับผิดชอบร่วม.....สำนักคุณภาพและความปลอดภัยอาหาร.....

.....ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์.....

๔. วิเคราะห์สถานการณ์

ปัญหา/สาเหตุ	แผน/กิจกรรมการแก้ไขปัญหา	ความก้าวหน้า/ผลการดำเนินงาน
๑. จากข้อมูลผลการตรวจวิเคราะห์สารเคมีสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช ๑๓๒ ชนิดสาร, สารพาราควอตและไกลโฟเสตด้วยวิธีทางห้องปฏิบัติการในตัวอย่างผักและผลไม้สดจำนวนทั้งสิ้น ๑๓๕ ตัวอย่างจาก ๒๗ โรงพยาบาล ใน ๑๓ เขตสุขภาพพบว่าตรวจไม่พบการตกค้างของสารเคมีกำจัดศัตรูพืช ๑๓๒ สารร้อยละ ๖๙.๖ พบการตกค้างแต่ไม่เกินค่ามาตรฐานกำหนดร้อยละ ๑๑.๑ และพบการตกค้างเกินค่ามาตรฐานร้อยละ ๑๙.๓	๑.๑.โรงพยาบาลนำผลการตรวจวิเคราะห์สารเคมีทางการเกษตรตกค้างในผักสดและผลไม้สด นำเสนอผู้บริหาร โดยเฉพาะกรณีตรวจพบการตกค้างไม่ผ่านมาตรฐาน เพื่อการปรับปรุงกระบวนการคัดเลือกผู้ประกอบการและวัตถุดิบ ๑.๒. ออกมาตรการในการคัดเลือกผู้จัดหา หรือเกษตรกรที่จะส่งผักและผลไม้สดให้โรงพยาบาลเช่นผลการตรวจวิเคราะห์เป็นต้น ๑.๓. โรงพยาบาลควรลงพื้นที่ดูแลวัตถุดิบและตรวจคัดกรองวัตถุดิบก่อนนำมาปรุงประกอบ	๑.๑. โรงพยาบาลข้อมูลผลการตรวจวิเคราะห์สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช ปีงบประมาณ ๒๕๖๑-๒๕๖๒ เสนอผู้บริหาร เพื่อพิจารณาปรับปรุงกระบวนการคัดเลือกผู้ประกอบการและวัตถุดิบ ๑.๒. โรงพยาบาล ๒๔ แห่งใน ๑๒ เขตสุขภาพเป็นเป้าหมายที่มีการดำเนินการมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ ปี ๒๕๖๐ ถึงปัจจุบัน พบการตกค้างเกินมาตรฐานลดลง ปี ๒๕๖๒ พบร้อยละ ๑๙ % ปี ๒๕๖๓ พบร้อยละ ๑๔ ๑.๓ สำหรับปี ๒๕๖๓ มีการขยายเป้าหมายเป็นพื้นที่เขต สุขภาพที่ ๑๓ กรุงเทพมหานคร ซึ่งมีข้อจำกัดเรื่องแหล่งของวัตถุดิบ พบว่ามีการตกค้างเกินมาตรฐานค่อนข้างสูงซึ่งต้องมีการจัดการในการคัดเลือกแหล่งวัตถุดิบใหม่และเพิ่มการกำกับดูแลเฝ้าระวังการตกค้างในมากขึ้น
๒. เกษตรกรมีผลผลิตไม่เพียงพอต่อความต้องการของโรงพยาบาล	หน่วยงานในพท.บูรณาการการดำเนินงานทั้งกระบวนการผลิตและการจัดซื้อผ่านผู้รวบรวม	๑.ดำเนินการผ่านบริษัทประชารัฐสามัคคี ๒.พยายามวางแผนการผลิตคู่กับเมนูอาหาร
๓. ขาดงบประมาณในการจัดซื้อชุดทดสอบ	บูรณาการกับหน่วยตรวจ	หน่วยตรวจอาหารเคลื่อนที่ในพท.ช่วยสนับสนุนการตรวจแต่ไม่สามารถตรวจได้สม่ำเสมอ

๕. นวัตกรรม/ตัวอย่างที่ดี (ถ้ามี)

๑. โรงพยาบาลสรรพสิทธิประสงค์ จังหวัดอุบลราชธานี มีภาคีเครือข่ายดำเนินการเรื่องปลูกผักปลอดสารพิษ มีการกำหนดรายการอาหารปลอดสารพิษในกระบวนการจัดซื้อของโรงพยาบาล และเป็นตัวอย่างให้กับโรงพยาบาลในเขตสุขภาพที่ ๙

๒. โรงพยาบาลศรีสะเกษ สามารถดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีเฉพาะเจาะจงได้ มีการจัดซื้อจากบริษัท ประชาธิปไตยสามัคคี ซึ่งเป็นบริษัทที่รับผักผลไม้มาจากกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์รายย่อยเป็นการสนับสนุนกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่

๓. โรงพยาบาลนิคมคำสร้อย จังหวัดมุกดาหาร มีการสุ่มตรวจเลือดเกษตรกรผู้ใช้สารเคมีด้วยชุดทดสอบสาร โคลินเอสเตอเรส มีการเฝ้าระวังกลุ่มเสี่ยงจากการได้รับสารเคมีโดยใช้พืชสมุนไพรไทยรางจืด

๔. จังหวัดเชียงรายมีการจัดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ด้านอาหารปลอดภัย ในระดับจังหวัด

๕. จังหวัดน่าน

- สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ได้จัดอบรม QC Team จังหวัดน่าน เพื่อพัฒนา ระบบตรวจสอบและเฝ้าระวังความปลอดภัยของผักและผลไม้สดแบบทุกฝ่ายมีส่วนร่วม ระหว่างเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลและเกษตรกรผู้ปลูกผักที่จำหน่ายให้แก่โรงพยาบาล

- การขับเคลื่อนงานอนามัยสิ่งแวดล้อมและอาชีวอนามัยในสถานบริการ โดยใช้ กระบวนการเครือข่าย อาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อม จังหวัดน่าน, อสม. นักวิทย์ (คปสอ.น่าน้อย) , การนำระบบสารสนเทศ GIS มาใช้เป็นคลังข้อมูล พขอ.มิติด้านเกษตร (คปสอ.ทุ่งช้าง)

- จังหวัดพะเยาขยายเครือข่ายชุมชนต้นแบบอาหารปลอดภัย เพื่อพัฒนาสินค้าเกษตรและอาหาร ปลอดภัยสู่โรงพยาบาลอาหารปลอดภัย ใน ๙ อำเภอ ๑๘ ชุมชน

๖. จังหวัดแพร่

- จัดทำโครงการบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงาน ได้แก่ สนง.เกษตรและสหกรณ์จังหวัด สนง.เกษตรจังหวัด สนง.ปศุสัตว์จังหวัด สนง.ประมงจังหวัด บริษัทประชารัฐรักสามัคคี วิชากิจเพื่อสังคม ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรแพร่ พัฒนาชุมชน สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแพร่และภาคเกษตรกร

- จัดกิจกรรมการเฝ้าระวังสารเคมีตกค้างในพืชผักทางการเกษตร/พัฒนาองค์ความรู้ ลดการใช้สารเคมี และเกษตรกรเครือข่ายและชุมชน/โดยโรงพยาบาลจำนวน ๘ แห่ง รับผิดชอบดำเนินกิจกรรม แห่งละ ๒ หมู่บ้าน

๗. จังหวัดลำปางสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดร่วมกับ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง จัดทำ ระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม PGS เพื่อเป็นเครือข่าย ส่งผักปลอดภัยให้แก่โรงพยาบาล

๘. จังหวัดขอนแก่น มีกลุ่มเกษตรกรปลอดภัยที่เข้มแข็ง จนได้รับการยกระดับให้เป็นโรงคัดบรรจุผักผลไม้ต้นแบบ คือ กลุ่มเกษตรกรบ้านโนนเขวา ตำบลดอนหัน จังหวัดขอนแก่น โดยได้รับการสนับสนุนจากทั้งภาคเอกชน (เทสโก้โลตัส)และภาคหน่วยงานภาครัฐ จนทำให้มีผลผลิตที่ปลอดภัยออกจำหน่าย สู่ตลาดอย่างต่อเนื่อง

๙. จังหวัดกาฬสินธุ์ การจัดทำระบบฐานข้อมูลเกษตรกรที่มีการปลูกผักในพื้นที่ เพื่อใช้สำหรับเป็นข้อมูลในการจัดซื้อวัตถุดิบ

๖. ข้อเสนอแนะของผู้นิเทศ

๖.๑ สำหรับพื้นที่

๑. ควรมีมาตรการในการตรวจคัดกรอง/คัดเลือกวัตถุดิบก่อนรับซื้อตามมาตรฐานคู่มือโรงพยาบาลอาหารปลอดภัย
๒. ควรมีการสื่อสารให้ผู้มาใช้บริการโรงพยาบาลทราบถึงวัตถุดิบที่นำมาประกอบอาหาร
๓. ควรมีการบูรณาการระหว่างหน่วยงานในพื้นที่ ได้แก่ สาธารณสุข เกษตร ประมง ปศุสัตว์ เป็นต้น เพื่อให้เห็นภาพรวมของจังหวัด ในเรื่องการวางแผนเพาะปลูก การกำหนดราคา การตรวจคัดกรอง
๔. ควรมีการนำข้อมูลผลการตรวจเฝ้าระวังมาวิเคราะห์ เพื่อให้ทราบแนวโน้มคุณภาพอาหารในพื้นที่ สำหรับวางแผนการปรับปรุงแก้ไข
๕. ควรกำหนดราคาที่เหมาะสมในการจัดซื้อผลผลิตจากเกษตรกร
๖. ควรมีการสนับสนุนชุดทดสอบในการตรวจคัดกรองอย่างสม่ำเสมอ

๖.๒ สำหรับส่วนกลาง

๑. ควรมีการบูรณาการระดับนโยบายระหว่างกระทรวงมหาดไทย กระทรวงเกษตรฯและกระทรวงสาธารณสุข เพื่อให้ระดับพื้นที่มีกระบวนการทำงานไปในทิศทางเดียวกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ
๒. ควรมีการพัฒนาชุดตรวจคัดกรองที่ง่าย สะดวกและราคาถูก มากกว่าในปัจจุบัน

ผู้รายงาน.....นางสาววนิดา ยุธยาดี.....
ตำแหน่ง นักวิทยาศาสตร์การแพทย์ชำนาญการพิเศษ...
วัน/เดือน/ปี.....๙ กันยายน ๒๕๖๓.....
E-mail.....Vanida.y@dmsc.mail.go.th.....